„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторницом на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године $17^1/_2$ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 93. У Новом Саду у уторак 15. (27.) јуна 1882. ГОДИНА XVII.

НОВИ САД, 14. јуна.

У прошлом броју саопштили смо међу новијим вестима, да од сабора Троједне Краљевине одобрени **закон о узакоњењу наредаба, којима је војничка Крајина спојена,** није добио владалачку потврду. У „Позору“ читамо о томе: „Ова вест потврђена је у „П. Лојду“ и у осечком немачком листу, те о њезиној истинитости не може бити сумње. Повод пак ускрати санкције јест, што је сабор к §. 4. законске основе о узакоњењу крајишких наредаба гледе годишњега приноса за покриће потреба автономне управе додао следећи ставак: „Овако установљени принос уврштиваће се у прорачун за потребе унутрашње самоуправе краљевина Хрватске и Славоније“, — тј. сабор је уврстио у закон, да установљени у смислу §. 9. крал. отписа од 15. (3.) јула 1881. прорачун међу баном и угарским министром финансија имаде, пре него се поднесе на краљевску санкцију, бити расправљен за једно с автономним буџетом старога провинцијала, дочим је поменути параграф то уставно претресивање искључивао. Угарска влада противи се дакле, да се та установа, уврштена у закон по хрватском сабору, поднесе на краљевску потврду, а разлог, за што се она противи санкцији, лежи на длану. Док угарска влада установљује сама буџет потреба за Крајину и предлаже га бану на једноставни прихват, може сваке године смањити те потребе, бришући многе потребе управе, макар биле и најнужније, дочим тога не може тако лако учинити, ако хрватски сабор води контролу, како се тај буџет за Крајину сваке године установљује.“

Сада тек изишло је на свет, **шта Румунија хоће, што се тиче подунавског питања,** какве исправке предлаже на бареров предлог, што су га све јевропске силе усвојиле. По „Романулу“, који има врло живе свезе с букурештанском владом, ово би био нацрт румунског потивпредлога: Поставља се комисија од петоро чланова, која ће надзирати пловидбу по Дунаву и пазити, да се извршују правила међународне подунавске комисије о тој пловидби. У комисију петорице шаље подунавска комисија два повереника и Румунија, Србија и Бугарска свака по једног. Повереници подунавске комисије бирају се на шест месеци по азбучном реду јевропских држава, које су у тој комисији заступљене, не узимајући обзир на румунског заступника. У надзорној комисији председава један од обојице повереника јевропске комисије, а председник бира се већином гласова. Сви се закључци доносе већином гласова. Прибрежне државе саме сносе управне трошкове, именују и наплаћују поднадзорнике и заповеднике лука, који врше поречку полицију. Комисија пак именује и наплаћује само надзорника, тајника и ниже поверенике (агенте). То је, као што рекосмо, румунски противпредлог. „Н. Сл. Преса“, саопштавајући га, овако га тумачи: „Пре свега видимо“ вели бечки лист, „да Аутрија треба да буде из надзорне комисије искључена (ескамотована) и да се у њу, исто као год Инглеска или Француска, само привремено пушта странпутицом преко јевропске комисије. По румунском назору, нема Аустрија на доњем Дунаву никаких већих тражбина чинити, него ма која друга сила, и у Букурешту се надају, да ће о пловидби по реци моћи донети важне закључке, а да им не смета присутност аустријског заступника. Истина, Немачка и Аустрија (Allemagne —Autriche) прве би послале поверенике своје у надзорну комисију, — но шта нам то може вредити? Комисија доноси закључке своје већином гласова, па како Румунији пође за руком, да Србију добије на своју страну, она ће имати већину, јер Бугарска јој је сигурна, и онда ће те три државице надгласати обе велесиле.“

Једва једаред! После толиког затезања једва се јевропска **конференција зарад мисирског питања** састала, но не у речени дан, 10. јуна него сутра дан, 11. и. м. Дакле у петак. Чудновато! Познато је, да берлински конгрес блажене успомене није хтео у петак дан отписује своје записнике и закључке него је тога ради одложио последњу седницу на суботу. Та иста дипломатија, која се пре четир године сујеверном показла, која тада није хтела у петак да свршује посао, почиње га сад у тај — по њеноме мишљењу — зар несретан дан. Али томе су све криве те кобне инструкције. Велики посланици у Цариграду нису до четвртка имали нужних напутака, него су их тек тај дан добили, тако да се пре петка ама баш никако нису могли састати. Талијански цариградски посланик, гр. Корти, сазвао је, као најстарији члан цариградског дипломатског тела, своје другове на конференцију, и они су се у петак после подне састали у талијанском посланству. Шта је ту рађено, још се не зна, али данас, сутрајамачно ће се сазнати. По предходним вестима очекивало се, да ће западне силе одмах у првим седницама поднети тачно и јасно формуловане предлоге. Да ли су оне то учиниле, не знамо, јер док ово писасмо, још нису били допрли до нас извештаји ни о првој седници. Но што се зна, то је, да су посланици још пре, но што су се састали, потписали „записник о разинтересовању.“ У једно се наглашавало, да ће конференција већати само о мисирском питању. Као што на пред навестисмо, за формалан узрок за што се конференција 10. о. м. није састала, наводи се то, што тога дана сви чланови њени још не имађаху нужних упутстава. Али „Н. Сл. Пр.“ докучила је, као што вели, са добро обавештене стране баш прави правцати узрок. Последња окружница портина, од које главно место на другоме месту саопштавамо, учинила је на име на неке кабинете збиља толики утисак, вели бечки лист, да се конференција од иста морала одгодити. У један мах чинило се шта више, као да од ње не ће ништа бити. Кад, али у други мах зачу се из Берлина спасоносна реч. У немачкој царевинској писарници буде речено француском посланику, Курселу, да силе — као што се у дипломатском језику вели — пређу преко тога, што се Порта конференцији противи, тј. да се не обзиру на њено противљење. Још у четвртак позове немачка влада остале кабинете, нека све и сва употребе, само да се конференција састане. И бист вечер, и бист јутро, дан втори — састаде се конференција.

Парница против Русина.

(Наставак.)

Државни тужилац: Молим г. председниче, пазите на то, да се угарском министру-председнику Тиси не подмећу отаџбини непријатељске тенденције.

Добрански (после опомене председникове наставља): За Угарску беше срећа, што је постојала она странка, Русима наклоњена. Јер да Руси нису благовр мено дошли, то не би сад више било Угарске. Госп. Тиса пребацује ми, да сам Русима чинио службе. Ја сам се обвезао само мојим тактичним и опрезним поступком (н. пр. о питању о храни) страним трупама, и с тога неће никоме необично изгледати, кад су ми из Русије послали одличја и ордене. Неоснована је тврдња, да сам из Русије добијао и поклоне у новцу. Добро Чертес задобио сам тек године 1863; из мојих службених докумената јасно се види, како сам дошао до мог иметка, Госп. Тиса поступа према мени чудновато; никако не намеравам да његов предживот сумњичим, али морам ово изнети: У време, када је садашњи министар-председник угарски тек из школе изишао, припадао је његов отац русофилској странци и то није шкодило његовој каријери. Ако се на мене окомише, то је једино с тога, што сам приликом предаје угарских заточника код Вилагоша интервенисао као једини заступник Аустрије. Hinc illae lacrimae. (Отуд те сузе). Није истина, као што тисина нота тврди, да сам се хвастао руском припомоћу. Тиса доноси у свом допису, као да сам ја у Угарској деловао са свим у смислу тадање владе. Све да сам хтео, није ми тада могуће било, да ступим у додир са мојим саплеменицима. При моме деловању имађах једино добро земље у очима и тисин отац оставио је парочито болничку постељу, те ми изразио признање за моје заслужно деловање на пољу трговине, заната и регулисања река. Када сам живио у Петроварадину, имађаше Коломан Тиса, садањи министар-председник, са свога оближњег добра прилике, да самном општи и да упозна моје деловање. Он се тада није хтео никад обраћати на владу, него на мене. Кад би он изишао пред суд, то би његови искази морали битно друкчије гласити, не о они податци у министарској ноти, који су на мене така утиска учинили, као да су без знања министра председника написани били. Мој саобраћај са Терлецким је такођер наишао на замерке, што ми је врло чудновато, јер ми је познато, да је тај седи свећеник тежио за тим да споји све Славене на црквеном, а не и на језичком пољу. Терлецки је истина формулисао своје назоре тако, да од Славена опкољена угарска раса мора пропасти, али он никако није казао, да аустријској држави прети опасност од Славена. Говор, кога сам ја године 1861 држао на угарском сабору, није смео бити обнародован, али не због тога, што је био панславистански и велеиздајнички — јер у оно доба су велеиздајнички искази примани са одобравањем — него из тог разлога, што сам као верни држављанин и поданик царев, као аустријски домољуб ступио на среду. Ја сам био против партајске владе у Угарској, где су толике народности и вероисповести спојене. Така страначка владавина морала би се сматрати као опасност. Ја сам добио од Словака, Румуна и Немаца многобројне петиције, које су управљене биле против таког владавинског система. Пошто су одношаји по мене постали несносни, то сам се повукао у приватни живот, па и само државно одветништво признаје, да већ двадесет година јавно не „агитујем“. Из оптужбе дакле излази: 1.) да сам од пре поступао само у смислу тадање владе и 2.) да сам се читавих 20 година дана врло мирно понашао. Ја не појмим, шта сам ја управо тако јако скривио. Па и сведоци мађарске народности, као на пример, мој пређашњи саборски колега др. Шиклош у Пешти, не могаше ми никакве нелојалне смерове исказати. Ја сам мојој народности и вери наравно веран остао, али из тога још не сљедује, да сам престао бити веран грађанин ове државе. Допис министра Тисе имаде тако еклатантних порицања, да се у погледу истих може рећи: Difficile est satiram non scribere.

Државни тужилац: Молим госп. председниче, оптуженоме се тек никако не може дозволити, да тим начином критикује званичан документ.

Председник: Страсни тон, којим се оптужени овде служи, зајиста није на своме месту.

Добрански (наставља свој говор): Из грунтовница, које су суду предате, може се даље видети, да сам на супрот тврђења Тисиног и државног одветништва располагао са доста знатним поседом, пре него што сам купио добро Чертес. Мој син Мирослав није побегао, као што оптужба спомиње; он је био снабдевен са путним листом, кога су му мађарске власти издале, када је пошао у Русију, па и у последње време за време свога бављења у Хомони представио се окружном судцу. — О мом начину живота такође су хрђави податци донешени у оптужби. Ја сам увек живео скромно, а никада нисам расипао. Пребацује ми се, да сам са пробстом Крајевским често подржао кореспонденцију; то није истина, ма да ја признати морам, да високо поштујем овог вредног свећеника.

Оптужени говори врло опширно о потиштавању русинског племена у Угарској, на што га председник прекида.

Добрански (наставља): Ја сам једном тисином нотом приморан, да браним моју нападнуту част и да се вратим на моје оправдање одношаја, које сам у Угарској затекао. Ја се ограђујем и против пута и начина, како се у отужби означују угледни и заслужни људи као „емисари“, „шпијони“ и т. д. Таки поступак...

Државни тужилац (упада): Оптужени канда је упао у улогу тужиоца.

Председник позива оптуженога на ред, пошто је овај једно место у оптужби о одликовању с орденима у таком смислу исказао, који је далеко стајао од државног тужиоца.

Обрана ставља формални предлог, да суд дозволи оптуженоме, да на све у оптужби садржане нападаје и изразе политичне природе одговори, пошто је ово политични процес.

Државни тужилац изјављује се против тог предлога.

Бранилац др. Дулемба: Ја сам тог назора, да се државни тужилац налази у обмани, кад тврди, да није умесно критиковати акта државних власти, а нарочито министра-председника Тисе. Тиса је нашао за добро, да се у чудноватом облику изрази о деловању политичног званичника дворског саветника Добранског; с тога би било праведно, кад се о овом не би одузела м гућност обране и оних нападаја, који су против његове особе учињени.

Суд се повлачи на саветовање и за тим оглашује, да се не може одобрити предлог браниоца ради политичне дискусије о питањима, која не стоје ни у каквој свези са парницом. Оптуженоме стоји на вољи, да се може бранити, али не и критиковати; оптужени се мора тачно држати ствари, иначе ће му се морати одузети реч.

(Наставиће се.)

Турска нота о одбијању конференције.

„Н. Сл. Преса“ саопштава ноту, којом је Порта одбила конференцију. Најважније ме то гласи:

„Последње вести, које нам дођоше из Мисира, потврђују напредак, кога чини умирење у тој провинцији. Мудре и практичне, за ту цел између царске мисије и кедиве удешене мере, као и састав новог мисирског министарства, све то даје нам наде да ће се потпуно повратити јавни мир и ред. Погледом на ту ситуацију држимо да смо уверени, да ће силе у својим назорима непартајичности и правде и у својој нама подједнакој већој бризи за повратак нормалног стања ствари у Мисиру довољно признати, да труди Дервиш-паше одговарају опћој жељи мира и покоја, и да би према томе састанак конференције било само двоструко извршавање једног и истог плана, те би лако могло доћи до неспоразумљења, које би било кадро, да осујети маршалове тежње у постигнућу његових тежња. Као што је заступницима сила већ јављено, ми се држимо за сретне, што ступамо у измену назора њима, пошто радо и с пажњом слушамо разлагања, која нам дају њихове владе достојно уважавајући оно, што је за обрану њихових интереса. Ако ми је дозвољено, да моју мисао овде допуним, то бих још додао, да погледом на нашу најбољу вољу и нашу трудбу, да одобримо жеље кабинета ради одржања стипулација оних кедиви октројисаних царских фермана и ради одржања досадањег стања у Мисиру, да би језгра питања остала иста, наиме: жеља за повратком нормалног стања у тој провинцији споразумом између нас и сваке поједине велесиле засебно. Према томе је само форма, ради које постоји диференција, када нужност и целисходност састанка конференције за сада морамо порицати. Ми по томе гајимо тврдо уверење, да ће нашу предпоставку влада, од које сте Ви потврђени, примити и да ће радо веровати, да у истини ово разлагање од наше стране нема никакве друге циљи, него општи интерес и заједничко задовољење.“

Мисирска војска.

(Свршетак.)

Кућевне уредбе источњачке војске не могу се паравно мерити са јевропским мерилом. Цела мисирска војска, као и у опште сваки источњак, не познаје кревета; војник се ноћу прући на земљу, наслони главу на свој телећак и заогрне се у зиму са покривачем. Ако излази у параду, онда му облачење рукавица чини велике неприлике, али је ипак интересантна така парада мисирских трупа: редови тих бојадисаних лица у свим вијансама, од чисто белог до пајзагаситијег црног, дају чудновату слику. О „укоченом“ држању нема ни помена: каваљерија јаше или хода у касу како јој је воља, војник се држи са мајмунском сигурношћу у седлу и знаде изврсно да се служи својим копљем. Исто тако се код официра не може говорити о „војничком духу“. Спољни изглед нижих степена је пренебрегнут, често и забатаљен; знања се бадава траже код њих; они свршавају своју службу просто механично, као што су и учили. По народности су Арапи, Феласи (већ ређе), за тим Турци и Черкеси; ови последњи су најнезадовољнији и највише права траже; оно мало јевропских официра су им трн у оку. Положај ових последњих није у опште био баш најбољи, јер их је свугде сусретало неповерење и завидљивост.

Плата се састоји код простог војника из 20 пијастера месечно, водник (фрајтер) добија 40, подчастник 70, стражмештер 90, подпоручик 300, надпоручик 350, капетан друге класе 500, прве класе 600, подмајор 1200, мајор 2000, подпуковник 2500, пуковник 4000, генералмајор 8000, генераллајтнант 10.000 пијастера на месец. За храну добијају момци два пут дневно топла јела са 300 драхма хлеба, а сваки трећи дан 60 драхма меса. Дувана, викса, и т. д. мора момак сам себи купити, али продаја има контроле. Гарда подкраља има неке мале повластице и при разним приликама показала се према свом господару са демонстрацијама, које беху нужна посљедица околности, да је њихов господар више трговац с памуком и фабрикант него војник, те им због тога није никад умео импоновати. То важи за Исмајила, то важи и за Тевфика.

Најпрезренији војнички елеменат у мисирској војсци је по броју највећи, а то су Феласи, које је као најстарије племе у земље турска вицединастија већ до идијотизма потиснула и гњечила. Феласи

слушају, јер нико није већма научен на послушност од њих, па са добрим вођама и они су кадри што чинити. Они су и онда приморани чинили своју дужност, када је Мехемед Алија наоружао све, што се могло међу Арапима и Феласима скупити, да се као наслеђни кедива мисирски одржи, ма да су у Фајуму у горњем Мисиру себи руке и ноге осакаћали, само да не буду гњечени, тако да је Мехемед Алија читаве компаније тих богаљева организовао, те их узео да чувају стражу. Они ће то исто чинити, кад буду позвани против кедиве, јер они немају шта изгубити, а свака их је влада до сад потиштавала и сисала. Турски официри ће се против оног бити, који им се из Стамбола назначи или још боље означи; черкеске убојице, без сваког уверења, само имајући пред очима каријеру и пљачку, пазиће на миг њихових пресветлих шогора у стамбулском харему; Арапи на послетку, џентлмени по свом начину, ићи ће за пророковим барјаком, ако им се само један крај од овога покаже, и све ће масакрирати, на кога их надраже. И тако се може узети, да једна војска, као ова, што је састављена из најразличнијих племена, и која служи своме господару свакако из верозаконског фанатизма, а вазалу по нужди и присиљу, да така војска, којој се цела плата издаје, кад има новца у каси, а пола плате, кад нестане новца из касе, да така војска, која је као тупо оружје, кад се мудро предводи, може бити употребљена за све, ако прави човек дође и праву реч рекне.

ДОПИСИ.

Вршац, 12. јуна. Јуче је држана редовна главна скупштина ововарошког претставништва. Међу другим предметима био је на дневноме реду и градоначеников извештај о догађају од 28. маја. Из тог извештаја види се, да је штета, коју је 28. маја поплава начинила, по оцени комисије 107.000 фор. велика. Заиста велика цифра, кад се узме у обзир, да је овде сиротиња страдала. Том приликом предложи градоначеник, да варош пострадалима са 1000 или бар са 500 фор. у помоћ притече. Но на велико чудо Срба претставника, већина Немаца изјави, да је то много, доста је веле они и 200 фор. Срби огорчени оваким понашањем својих суграђана Немаца, извиђоше, осим њих двоје-троје, сви из скупштине, не чекајући, да дође до гласања. У том покрету један се Немац тако заборавио, да је, ваљда подстрекнут духом „Drang-a nach Osten“, узвикнуо: „Die Serben sollen nach Serbien gehen.“

После одласка Срба наставише Немци дебатовање и, јамачно посрамљени изласком Срба из скупштине, одобрише ону другу своту, т. ј. 500 форинти.

Да се ово није тицало Срба, Немци не само да неби били противни овако малој своти, него би одобрили и много већу. Да је то тако, навешћемо овде један пример.

Кад је оно после сегединске катастрофе градоначеник предложио, да Вршац даде Сегединцима 2000 фор., тај је предлог био усвојен, без да је ико што приговорио. А опет при загребачкој катастрофи, кад су Срби искали, да се браћи загребчанима са 1000 фор. припомогне, Немци беху томе одлучно противни, и једва после дуже дебате, и то живим заузимањем извреног претставника, Србина Ђоке Петровића и осталих Срба буде одобрено 500 фор.

Рећи ће ко, нису требали Срби излазити из скупштине, док није дошло до гласања. То би они и чинили, да је било говора о каквом другом предмету, али искати једну своту и то тако малу, па још у корист својих суграђана, који су од необузданог елемента посрадали, па ту чекати на гласање, то је што, што прелази границу стрпљења.

Нађосмо за нужно да ово изнесемо на јавност, нека види наш свет „културтрегерски“ хуманитет.

Земун, 10. јуна. Нама Србима се надало, да сваки час забележимо по коју млађану жртву неумитне смрти, да сваки час пролијемо суве за каквим младим наде пуним животом српским. Тако смо ми јуче обавили једну тужну дужност, предајући земне остатке Стевана Вулка, IV. год. техничара, мрачноме гробу. Покојник је био ваљан Србин, свој народ љубио је пре свега, извредан ђак, и тако у њему изгубисмо ми ваљана Србина а тужни родитељи честитог сина. Умрло је у Батајници код својих родитеља у 24. години млађаног живота свог. Покојник је почетне науке слушао у Земуну, те је тако у млађем колу стекао много пријатеља а и породица Вулка је у јаком поштовању како у Земуну тако и у целој околини, што се најбоље видети могло при укопу. Са свију страна а понајвише из Земуна похитаху познаници и штовачи покојникови и његове породице, да последњу дужност учине. Света је било врло много, без разлике вере и народности искупи се свет да ода последњу почаст покојнику. При укопу су служили петорица свештеника са г. Вукадиновићем протом земунским. При опелу је пјала српско-црквена певачка задруга земунска. Колико је цењен био покојник, види се и отуд, што му је месни парох у цркви красну беседу изговорио а пријатељ му из детинства, Св. Вукадиновић, на врати гроба сходном беседом опрости нас с покојником. Рецимо му и ми јавно: Вечан ти спомен и лака ти црна земља, Стеване! =

Плашки, 11. јуна. У овоме листу истакнута је онамад мисао, е би се ове године прославила у Плашком стогодишњица спојењу овостраних двију дијецеза дринопољске и карловачке, у једну данашњу. Лијепа је то мисао, којој са црквене стране не може бити никаква приговора и вриједни прото карловачки врло лијепо ју је пропратио. Али тешко да би се она овога љета дала извести онако како ваља, стаје трошка већега, који нам несрећом ове године треба на друге стране. Онамадне су нам громом спаљене двије цркве, и сада се народ позиваје, да поможе колико може овијем сиротим општинама, да што скорије дођу до храма божјега. А желити је, да се и оне црне несреће наше у Вршцу сјетимо по слабим силама нашим.

Ако се ту учини на једну страну ма и најмање, — јер је овај народ врло сиромашан, — горња лијепа мисао не би се никако с достојанством извести дала. Друго пак, како замислитељ њен ту и нашега господина епископа спомиње, и чему се од њега нада код те светковине, — и ми њега овђе од некога времена озбиљније боловати видимо и по његову разговору држимо, да ће он овога љета морати камо на пут, тражећи својој изненадној невољи помоћи, — тешко да би се са његове стране могли надати оном и онаквом учешћу, на које се рачуна, и на које би се нарочито у Плашком морало рачунати, гдје ни прилике довољне није за тако велик и сјајан црквени збор, кад владике нема код куће.

Из тих разлога судили би ми, да би изведење те лијепе мисли ваљало одгодити на друго вријеме, јер она би се у опће ове године тешко дала извести са пуним достојанством како ваља, а нарочито оће у Плашком никако.

В. Ст. Футог. У низу српских гробова — диже се један го и леден камен више — који немо казује, да је Ника Григоријевић овд. подбележник од крвничке руке, од жалосног чувара реда, невин из пушке убијен. Па можемо ли, смемо ли ми и напрама таком насиљу и вандалу равнодушни бити? Смемо ли то оћутати па мирно душом чекати — док на другог можда ред не дође? Можемо ли заглунути и онемити напрама овако нечувеном бевобразлуку и тиранији, каква се бележила у историји беснила турских бегова. Наша поштована публика цењеног листа „Заставе“ већ је прочитала тај цео догађај верно оцртан, а ми се осврнимо још једном на поље — тог гнусног вандала — и пропратимо га отворенијим очима.

Пок. Ника Григоријевић био је Србин, био је подбележник нашег места. Та то је политичка личност, то је у неколико члан, — који оверовљава жандарима њихове књиге, па откуд невина млада и здрава човека да убије простак жандар у своме беснилу? Откуд стављa питање старешина овд. вода (је ли црко?) откуд то страшно и нечовечно повлађивање напрама убици — и атентату — и још оно одобравање — (требао си трипут пуцати) откуд онај бевобразан израз писарчића солгабировљевог (треба ту вајту тако у ред терати). Кад то све свучемо у паралелу, а к томе кад додамо, да на укопу невино убијеног — не видесмо никог од мађ. интелигенције, још мање од оних личности који су чланови звања и репрезентанције, онда нам та цела ствар заиста врло чудно изгледа.

Ако је позив тих несретних и жалосних чувара реда — ако је девиза сигурности — убијати невине људе — зар је то у пропису кога ти пусти бесни и дивљи зверови тумаче по својој заглупљеној простоти — убити невина човека онда је врло — врло жалосно.

Није ово систематски пут којим би се и напрама најневинијем весељу — и српској речи на пут стало — није ово тачка, око које се обрће право жандара — и право бљувања једа на српски народ — од стране солгиног писара. Ја мислим и држим да је ово уставна држава — а у уставној држави има се безусловно респектовати закон — као највиша воља, а у том закону, у тој највишој вољи — повучен је у паралелу и српски народ.

Са овом ствари још нисмо готови. Питаћемо се на меродавноме месту — јесмо ли ми народ — који стоји под заштитом закона, или смо ми фајта која је упућена да срамно трпи и убиства и погрде од оних фактора, који су позвани да нам буду на услуги — да нас чувају.

У течају кратка времена уверићемо се о свему — да људи који су постављени да врше закон — зависиће хоће ли се уцвељеној — и јадној својти, а тиме и нама свима дати довољна сатисфакција, за ово крвно и гнусно дело — или ће цео акт запечатити бевобразна реч солгиног писара.

Покојнику нека је лака црна земљица — а вечан спомен међ нама.

Нови Сад, 14. јуна. Из Срема добили смо допис о грозном случају, што се у селу Ривици пре једно четрнаест дана догодио. Калуђер Петар Николић који је из намастира Јаска био постављен, да администрује ривичку парохију, уморио је тамошњег становника Петра Божића. Ствар је већ у судским рукама и сад ће својим путем и током ићи. Приметити нам је, да је то случај, коме има мало равних у кривичној кроници. Допис ћемо саопштити у броју, што долази.

НОВИЈЕ.

— У парници против Русина преслушано је 12. о. м. шест сведока. Они су требали да искажу, јесу хнилицански и збарачки сељаци онако гомилама прелазили у православну веру од своје воље или су томе дале повода „панславенске агитације“ оптуженика. Већи део сведока исказао је чине, који оптуженицима олакшавају оптужбу. Заступник русинског митрополита, архимандрит Малиновски, говораше о значају црквене уније. Том приликом заподене препирка међу Малиновским и оптуженим Добранским. Овај последњи задивио је суд и све присутне својем темељним знањем црквене повести и цитирањем латинског текста папских була.

— Како „Трибина“ јавља, бечка влада ступила је у договор са сарајевским градоначеником, Мустај-бегом Фадил-Пашићем, који се у овај мах у Бечу налази, да се он прими заступства цариградског Шејик-ул-Ислама у Босни.

— Из Београда јављају, да је скупштина 12. о. м. усвојила од владе поднети законски предлог о измени закона о штампи. Против предлога дато је 11 гласова. По тој измени потпадају пресски преступи установама кривичног законика.

— Талијански народни заступник Криспи издао је пре неки дан жиће гарибалдово. Писац ту прича, како му је, кад је последњи пут на Капрери био, гарибалдова удовица саопштила, како јој је муж на самртној постељи наложио, нека његовим пријатељима рече, да „он умире, мучен од мисли, што Ница остаје у рукама француским.“

— Јевропска конференција за рад мисирског питања конститујисала се 11. о. м. под кортијевим председништвом, јавља „Рајт. Офиса.“ Чланови се обвезаше, да ће конференцијску радњу чувати у највећој тајности. Тајник није, нити ће бити биран. Друга седница биће, како посланици добију нова упутства. Порта остаје при својим приговорима противу конференције. Корти је 12. о. м. пријавио Порти, да се конференција састала и конститујисала, изразио своје сажаљење, што и Порта на њој није заступљена, и додао, да је Цариград за то изабран за конференцијско место, да би преговори лакше ишли.

— Из Мисира јављају преко Лондона, да Кедив има пуно вере у Рагиб-пашу и да се од њега нада добрим последицама, што се тиче успоставе редовних прилика. Министарство је из Александрије отишло у Кахиру, по што су му кедив и Дервиш паша одобрили програм. Министри се трудили, да приволе кедива, да се и он с њима у Кахиру врати, а то је и Дервиш-пашина жеља. Но кедив се устеже, да отиде из Александрије, јер дође још допире моћ јевропских оклопњача. У Паризу се не надају, да ће рагебово министарство бити дуга века, ма да признају, да оно даје јамства, да ће се мир за неко време одржати. Опште се Рагибу признаје добра воља. Адмирао Симек покренуо је питање, да се даде накнада за војнике и официре, што су при александријским немирима погинули или се обранили.

Разне белешке.

(Одношај аустријских свеучилишта према хрватском.) Министарство за богоштовље и наставу у Бечу управо је издало и на деканате свих право и државословних факултета управило наредбу, којом се нормира одношај хрватскога свеучилишта Фрање Јосипа I. у Загребу према аустријским високим школама. Будућ да су цислајтански ђаци у много случајева злорабили угарске сведочбе зрелости, то је министарство г. 1869 одредило, да се на аустријским свеучилиштима редовни слушалац може уписати само на темељу сведочбе у Цислајтанији издане. Ова установа није се ипак тицала јуридичкога факултета у Загребу, јер се увео обзир на приличан број хрватски младића, који после свршених наука ступе у аустријску државну службу. Но у последње време било је случајева да су цислајтански ђаци положили испит зрелости на којој мађарској гимназији, а онда се уписали на загребачком свеучилишту, те касније прешли на које аустријско свеучилиште, обилазећ овако споменуту наредбу од г. 1869. Зато је сада министарство одредило, да се оним правницима, који су аустријски држављани, само онда може дозволити на темељу одпустнице од загребачкога свеучилишта иматрикулација на којем цислајтанском свеучилишту, ако су на аустријској гимназији положили испит зрелости или изходили изнимно признање другђе стечене сведочбе зрелости са стране министарства.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је сад баш:

ЛЕТОПИС
МАТИЦЕ СРПСКЕ.
Уређује **А. Хаџић.**
Књига 129.

Садржина: I. Урош Стеф. Несторовић и његове заслуге за школе. Од Ђорђа Рајковића. — II. Узроци српско-византинског ратовања 1073—4. Од Панте Срећковића. — III. Мера за меру. (Measure for measure.) Поворишна игра Виљема Шекспира. Превео с енглеског др. Милан Јовановић. — IV. Живи палимпсести. Од дра Л. Костића. — V. Смиљана. Приповетка из Стига, од Н. В. Ђорића. — VI. Живот Луке Стојачковића, сенатора и директора српско-народни основни школа у Сомбору. Од А. С. — VII. Наша новија лирика. VI. Од С. В. П.

Сваки члан, који је својим чланским дужностима, што се тиче плаћања чланарине, одговорио, добија „Летопис“ бесплатно.

Члановима у месту доставља се „Летопис“ у кућу, а чланови са стране могу „Летописе“, који им припадају, подићи сваки дан од „Благајнице Матице Српске“ у Новом Саду.

Ко од чланова жели „Летопис“ поштом добијати, ваља да пошље у име годишње поштарине 50 н. а. вр. „Благајници Матице Српске“ у Нови Сад, која води бригу да се „Летописи“ тачно равашиљу.

Ред пловидбе
помесног пароброда „Нимфе.“

Из Каменице у Нови Сад: пре подне у 5 6, 8 и ½10 сахата, после подне у 2, 4, 6 и ½8 сахата,

Из Новога Сада у Каменицу: пре подне у ½6. 7, 9 и 11 сах., после подне у 3, ½5, ½7 и 8 сах.

Недељом и свецем плови помесни паброд пре подне по реду пловидбе; после подне по добром времену непрекидно.

У Каменици 26. марта (7. априла) 1882.

Подузеће.

ТРГОВИНА И ПРОМЕТ.

(Како стоји летина у Троједној Краљевини.) Загребачки службени лист саопштава даље по службеним извештајима како стоје у Троједници зимски и пролетњи усеви, виногради, воћњаци и ливаде. Из тог саопштаја вадимо ове податке:

У подручју града Брода зимски су усеви тек прилично добри, јер им је суха зима била врло непогодна. Доста су густи, јер пук онуд врло густо сије, пак ако и трећина неникне или иначе пропадне, још је остало доста. Ливаде стоје добро; мишеви су им врло мало квара учинили, а кртови чине квар само онде, где су господари лењи разгрнути кртовњаке. Детелина је добра, али је има врло мало. Виногради су озебли од мраза у априлу, но само они, који су рано орезани или су на незгодном месту. Воћњаци су више настрадали. Летина је рано посејана, а сеје се више него ли зими, те је досад добра.

У гарчинском котару озимице су добре, али су ливаде у половини маја биле слабе, јер нису имале доста влаге, али ће се поправити кишом. Детелина је добра, али су је људи мало посијали. Виногради су добри, те им није нити мраз нашкодио, дочим је шљивама учинио врло велика квара, пошто их је захватио баш у цвету. Овде сеје се само с пролећа зоб и кукуруз. Показивали су до краја месеца маја слабо, јер је суша била, али ће се поправити.

У жупањском котару добри су зимски усеви изузев опћине Рајевосело, Врбању и Рачиновце, где им је деломице поплава нашкодила. Бољи би били, да није зима била копна. Ливаде су заостале, детелина је пак врло добра. Виноградима је много нашкодио мраз, те се је надати тек средњој берби, шљиве је пак попарио скоро до краја и једва ће што донети, а то је овдашњем народу огроман квар. Пролетњи усеви кажу доста добро.

У винковачком котару стоје зимски усеви врло добро, осим деломице у обћина Оток, Комлетинци и Немци, али и онде су добри. Трава на ливадама беше слаба због хладна времена до половине априла, али ће се опоравати те се надати доброј коситби. Мишеви и кртине нису знатна квара учинили, а да се кртине одстране, издала је котарска област опћинским уредима још почетком марта налог. Ливаде нису биле поправљене. Детелина стоји добро, али се веома слабо сије. Зима није нашкодила виноградом, а и мразови почетком овога месеца нису им знатно нашкодили, јер се још пупоље није било развило. Шљивницима је на против мраз доста нашкодио, али ипак није сав плод уништен. Сејање летине почело је већ месеца марта. Она се сеје напрам озимине скоро једнако, а каже врло добро.

У митровачком котару зимски су усеви у опће слаби, јер су преко зиме страдали, одмах на име иза сејања настале су поплаве, а кад је вода опала, ударили мразови и хладни ветрови, дочим снега никад не беше. Ливаде кажу такође врло слабо па ако небуде добрих киша, биће коситба веома лоша, а нашкодила им је поводња. Детелине се у овоме пределу сеје врло мало, те је и она слаба. Зима није нашкодила ни виноградима ни воћњацима у опће, али се несрећа збила касније, кад јој се нико жив ни надао није, мразеви на име уништише винограде, али само местимице, наиме оне који ниже леже, дочим су воћњаци већином уништени и то тако, да је у опћини Липовац, Моровић и Грк једва једна четвртина плода остала, дочим остале опћине неће имати воћа ни за лек. Сијање летине, а наиме зоби и јарога јечма, почело је већ половином месеца фебруара, а кукуруза, кромпира, пасуља итд. половином априла, а сије се много више него ли озимине.

Пролетњи усеви кажу веома лепо, јер је сејање обављено по најбољем времену те би могло људе колико толико одштетити за губитак у другом делу господарства.

Почетк м маја потукла је туча села Платићева и Хртковце врло знаменито, села Огар и Товарник пак нешто мало. (Свршиће се.)

ОГЛАСИ.

С Т Е Ч А Ј.

Овијем се расписује стечај на четири упражњена учитељска мјеста у овдашњој српској православној основној мушкој школи. Годишња плата шест стотина форината а. вр. уз слободан стан (састоји се из једне собе, а по потреби и кухиње) и огрев. — Настава траје једанаест мјесеци, школа одпочиње 1-вог августа по ст. кал. Учитељу ће спадати у дужност дијецу у црквеноме пијевању обучавати и у цркви за пјевницом пијевати.

Молитељи нека упуте своје молбенице са најнужнијем исправама најдаље до 10. јула (по с. к.) на подписани школски одбор.

У Сарајеву 8. јуна 1882.

О Д Б О Р
1—3 **српско-православних школа.**

Галантеријска, нирнбершка, памука и шпецерајска трговина
ЂОРЂА ПЕТКОВИЋА
у Ст. Бечеју
потребује једног старијег и два млађа спомоћника. Првенство имају они, који мађарски говоре, и једног практиканта из добре куће. 3—3

Један помоћник, који је вешт продавац и намештању излога вичан при том српски и немачки говори прима се одма
у помодној и мануфактуре трговини
ЈОСИФА ШТРАУБА
у Земуну. 3—3
Офертима има се фотографија приложити.

Шпецерајска трговина
М И Х А И Л А П А Н И Ћ А
у Панчеву
потребује из добре куће једног шегрта и једног практиканка који одма могу ступити. 1—3

Одговорни уредник др. Светозар Милетић. **Српска штампарија дра Светозара Милетића.**